

Ακρόπολη: μια ιστορία δίχως τέλος

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για μαθητές Α' – Γ' Γυμνασίου

Υλικό προετοιμασίας και αξιοποίησης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
Περιγραφή Προγράμματος	3
Στόχοι του προγράμματος - μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι υλοποίησης	5
Οδηγίες χρήσης υλικού	6
Σύνδεση με τη διδακτέα ύλη	8
 ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ	 9
Πληροφορίες.....	10
❖ <i>Η Ακρόπολη</i>	10
❖ <i>Το Μουσείο Ακρόπολης</i>	14
Εποπτικό υλικό.....	19
Συμπεριφορά στο Μουσείο.....	27
 ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ	 28
Προτεινόμενες Δραστηριότητες	29
Ενδεικτική βιβλιογραφία	30

Εισαγωγή

Η οργάνωση και η προετοιμασία της σχολικής επίσκεψης και συμμετοχής σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υλοποιείται από τους αρχαιολόγους του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου Ακρόπολης, είναι ένα σημαντικό συστατικό της επιτυχίας του προγράμματος. Εκτός από την περιήγηση μέσα στους χώρους του Μουσείου και τη γνωριμία των μαθητών με τα αντικείμενα, την ιστορία, την τέχνη και το παρελθόν τους, κρίνεται ως μείζονος σημασίας και η δημιουργία γόνιμου εδάφους για να καλλιεργηθεί η γνώση που θα λάβουν. Σε αυτό το πλαίσιο παραθέτουμε το παρόν υλικό που θα μπορέσετε να αξιοποιήσετε στην τάξη πριν την επίσκεψη στο Μουσείο και την πραγματοποίηση του προγράμματος για να διευκολύνετε τη λήψη της γνώσης, αλλά και μετά την επίσκεψη.

Περιγραφή Προγράμματος

Έχετε επιλέξει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο *Ακρόπολη: μια ιστορία δίχως τέλος* που απευθύνεται σε **μαθητές Α'-Γ' Γυμνασίου** και παρουσιάζει την ιστορία της Ακρόπολης, από τις απαρχές της μέχρι και το σήμερα στο Μουσείο Ακρόπολης.

Μέσα από την περιήγηση στις αίθουσες του Μουσείου οι μαθητές ανακαλύπτουν, μέσω συζήτησης και πλούσιου εποπτικού υλικού, τις περιπέτειες της Ακρόπολης και των μνημείων της αλλά και τα μυστικά της έκθεσης των ευρημάτων της. Πώς βρέθηκαν όλα αυτά τα συναρπαστικά αντικείμενα σε αυτές τις αίθουσες; Γιατί επιλέχθηκαν τα συγκεκριμένα αντικείμενα και τι έχουν να μας πουν; Είναι άραγε εύκολο να στηθεί μια τέτοια έκθεση;

Κύριος στόχος του προγράμματος είναι να συζητηθεί η μακρά ιστορία της Ακρόπολης, όπως αυτή ξεδιπλώνεται μέσα από τα εκθέματα, αλλά και η διαχρονική αξία του ίδιου του Μουσείου ως αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Επιδιώκεται επίσης, οι μαθητές να παρατηρήσουν, να αντιληφθούν και εν τέλει να κρίνουν το πως στήνεται μια μουσειακή έκθεση. Οι ίδιοι άλλωστε θα δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους, στο τέλος, στον μουσειολογικό σχεδιασμό μιας δικής τους αρχαιολογικής έκθεσης.

Η συνολική διάρκεια του προγράμματος είναι 90' και διαρθρώνεται σε 3 μέρη:

1. Έναρξη προγράμματος:

Συγκεντρωνόμαστε στο ισόγειο του Μουσείου όπου ο αρχαιολόγος σας καλωσορίζει και εξηγεί στα παιδιά και σε εσάς τους συνοδούς εκπαιδευτικούς, το πρόγραμμα, στο οποίο πρόκειται να συμμετάσχετε. Επισημαίνουμε ότι στόχος μας είναι όχι μόνο να ξεδιπλώσουμε την ιστορία της Ακρόπολης αλλά και να γίνουν αντιληπτά, ως ένα βαθμό, η έννοια του μουσείου καθώς και η σημασία και το νόημα πίσω από το στήσιμο μιας μουσειακής έκθεσης. Συζητάμε γενικά για το τι σημαίνει η λέξη Ακρόπολη, αλλά και για τον λόγο ύπαρξης ενός Μουσείου.

2. Περιήγηση στο Μουσείο:

Οι μαθητές με συζήτηση και καθοδηγούμενες ερωτήσεις από τον αρχαιολόγο και με τη βοήθεια εποπτικού υλικού αφουγκράζονται και παρατηρούν το πως το ίδιο το Μουσείο «αφηγείται» την ιστορία της Ακρόπολης, τις περιπέτειες των μνημείων της και τη διαχρονική της αξία, μέσω του αρχιτεκτονικού του σχεδιασμού, των επιλεγμένων εκθεμάτων του αλλά και του τρόπου που αυτά έχουν στηθεί μέσα στην έκθεση.

3. Εκπαιδευτική δράση:

Μετά την ολοκλήρωση της περιήγησης οι μαθητές μεταφέρονται στο ειδικά διαμορφωμένο εκπαιδευτικό κέντρο του Μουσείου Ακρόπολης και δοκιμάζουν να στήσουν μια δική τους αρχαιολογική έκθεση συνυπολογίζοντας όλες τις παραμέτρους όπως αυτές αναλύθηκαν κατά την περιήγηση: επιλέγοντας τη θεματική, τίτλο, τα κατάλληλα αντικείμενα, πώς αυτά θα παρουσιαστούν μέσα στην έκθεση ώστε να επιτευχθεί μια ολοκληρωμένη εκθεσιακή αφήγηση κ.α.

Στόχοι του προγράμματος - μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι υλοποίησης

Στόχοι

Οι μαθητές:

- Να γνωρίσουν την ιστορία της αθηναϊκής Ακρόπολης μέσα από τις συλλογές του Μουσείου.
- Να γνωρίσουν το Μουσείο και τα μουσειακά αντικείμενα:
 - να κατανοήσουν την αξία του Μουσείου και της συλλογής του μέσω της αυθεντικότητας και της υλικότητας των μουσειακών αντικειμένων.
 - να κατανοήσουν την αξία του υλικού πολιτισμού.
- Να ενισχύσουν την παρατηρητικότητά τους και την κριτική τους σκέψη, τη δημιουργικότητα και την εκφραστική τους ικανότητα.
- Να καλλιεργήσουν την αισθητική τους και τη συναισθηματική τους νοημοσύνη
- Να δουλέψουν συλλογικά.
- Να ψυχαγωγηθούν.

Μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι

- **Αφήγηση**
- **Μαιευτική:**
 - ❖ Κατευθυνόμενη συζήτηση με ερωταποκρίσεις.
 - ❖ Παρατήρηση και εξερεύνηση αυθεντικών αρχαίων αντικειμένων και της μουσειακής έκθεσης.
- **Βιωματική μάθηση**
 - ❖ Δραστηριότητα στο εκπαιδευτικό κέντρο

Οδηγίες χρήσης υλικού

Το παρακάτω υλικό περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες για την Ακρόπολη και το Μουσείο Ακρόπολης καθώς και εποπτικό υλικό και συνδέσμους για να αποκτήσετε επιπλέον πληροφορίες αν το επιθυμείτε. Παράλληλα παραθέτουμε ενδεικτική βιβλιογραφία για τα προαναφερόμενα σε περίπτωση που θέλετε να ερευνήσετε περαιτέρω ή να εμπλουτίσετε τις γνώσεις σας. Σκοπός του παρόντος υλικού είναι να εξοικειωθούν οι μαθητές με τον χώρο, τον χρόνο και τη θεματική εξασφαλίζοντάς τους το απαραίτητο χρονικό διάστημα για την ωρίμανση της ιδέας της επίσκεψης σε έναν χώρο πολιτισμού και κατ' επέκταση την επιθυμία για μια πιο ουσιαστική γνωριμία με αυτόν και εμπλουτισμό των γνώσεων τους. Εσείς θα επιλέξετε τους τρόπους αξιοποίησης του υλικού ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντά των μαθητών σας. Ωστόσο, ως επιπλέον πιθανούς τρόπους διαχείρισης του υλικού θα μπορούσαμε να προτείνουμε τα εξής:

1. Διαβάστε πολύ προσεκτικά τα κείμενα και περιηγηθείτε πρώτα εσείς στα προτεινόμενα links για να σχεδιάσετε τον τρόπο επικοινωνίας της πληροφορίας στους μαθητές σας. Στόχος του προγράμματος είναι οι μαθητές να λάβουν τη γνώση για το συγκεκριμένο θέμα αλλά και να ψυχαγωγηθούν εποικοδομητικά. Παράλληλα επιθυμούμε να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, όπως η παρατήρηση, η συνεργασία, ο σεβασμός στα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν τεκμήρια μνήμης και ιστορίας. Η ουσιαστική συμμετοχή τους, τους μετατρέπει σε σημαντικούς κοινωνούς πολιτισμού.
2. Παρακολουθήστε με τους μαθητές σας μέσα στην τάξη τα σύντομα βίντεο που προτείνονται με τους συνδέσμους. Με τον τρόπο αυτό τα παιδιά αποκτούν μια πρώτη επαφή με το Μουσείο και τις συλλογές του, και μέσα από την εξοικείωση εμπλέκονται συναισθηματικά και πνευματικά.
3. Χρησιμοποιήστε το εισαγωγικό κείμενο για το Μουσείο Ακρόπολης και την Ακρόπολη και ενθαρρύνετε τους μαθητές να αναζητήσουν περισσότερα για την ιστορία του Βράχου και τα αντικείμενα που προέρχονται από αυτόν και εκτίθενται στο Μουσείο Ακρόπολης στο διαδίκτυο ή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Έτσι, θα έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν έναν μέσο οικείο γι' αυτούς, τις νέες τεχνολογίες, για να εξερευνήσουν και να γνωρίσουν το Μουσείο και τον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης πέρα από τα όρια της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σε περίπτωση που κάποιοι μαθητές σας έχουν ήδη επισκεφθεί τόσο τον λόφο της Ακρόπολης, όσο

και το Μουσείο της Ακρόπολης καλό θα ήταν να τους ζητηθεί να επικοινωνήσουν τις εντυπώσεις τους έτσι ώστε να ανοίξει η συζήτηση πάνω στο θέμα.

4. Δοκιμάστε να εντάξετε την προετοιμασία για την επίσκεψη στο Μουσείο σε κάποιο από τα μαθήματα του ωρολόγιου προγράμματός σας.
5. Παράλληλα, στο πλαίσιο σύνδεσης της μουσειακής μάθησης και εμπειρίας με το σχολείο και την εκπαιδευτική διαδικασία το εν λόγω υλικό αλλά και το ίδιο το πρόγραμμα θα μπορούσε να συνδεθεί με την ύλη συγκεκριμένων μαθημάτων (βλ. παρακάτω).

Σύνδεση με τη διδακτέα ύλη

- **Αρχαία Ελληνική Ιστορία, Α' και Β Γυμνασίου**
- **Αρχαία Ελληνικά – Ηροδότου Ιστορίες, Β Γυμνασίου**
- **Εικαστικά, Α' και Β Γυμνασίου**
- **Αρχαία Ελληνικά: Αρχαία Ελλάδα ο Τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο), Β' Γυμνασίου**
- **Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Γ Γυμνασίου**
- **Νεοελληνική Γλώσσα, Γ Γυμνασίου**

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Πληροφορίες

Η Ακρόπολη

Η Ακρόπολη, το άκρον της πόλης, είναι ένας χαμηλός λόφος που δεσπόζει στο κέντρο της σύγχρονης Αθήνας. Η ιστορία της χάνεται στα βάθη του χρόνου. Μπορεί για τους περισσότερους σήμερα να ταυτίζεται με τα σπουδαία οικοδομήματα του Περικλείου αρχιτεκτονικού προγράμματος των μέσων του 5^{ου} αι. π.Χ., αλλά ο

ιερός λόφος γνώρισε πολλές αλλαγές κατά τη διάρκεια των αιώνων. Στην αρχή της ιστορίας του, κατά την **Υστερη Νεολιθική Εποχή (4.000-3200π.Χ.)**, οι άνθρωποι της Αττικής επιλέγουν την κορυφή και τις πλαγιές του ως τόπο κατοικίας καθώς ο βράχος είναι ένα φυσικό οχυρό και στους πρόποδες του υπάρχουν φυσικές πηγές με πόσιμο νερό. Αργότερα, **κατά τη μυκηναϊκή εποχή (1600-1100π.Χ.)** στην

κορυφή του βράχου κατασκευάζεται το ανακτορικό συγκρότημα του τοπικού ηγεμόνα με διοικητικά κτήρια, κατοικίες των ευγενών και ιερά για τη θεά Αθηνά. Για την ενίσχυση της οχύρωσης της Ακρόπολης προστίθεται ένα ισχυρό τείχος γύρω στα μέσα του 13^{ου} αι π.Χ.

Μια θεά – πολλές λατρείες

Η λατρεία της θεάς Αθηνάς πάνω στην Ακρόπολη δεν ήταν μία αλλά περισσότερες, καθώς η θεά είχε πολλές υποστάσεις. Έτσι, σε κάθε εποχή υπήρχαν περισσότεροι από ένας ναοί και βωμοί γι' αυτήν. Οι δύο βασικές λατρείες της ήταν αυτές της Αθηνάς Πολιάδας - προστάτριας της πόλης- που τοποθετείται στη βόρεια πλευρά του λόφου και της Αθηνάς Παρθένου ή Προμάχου -πολεμική Αθηνά- που βρίσκεται στη νότια πλευρά. Λατρευόταν επίσης ως Αθηνά Νίκη, Αθηνά Εργάνη, Αθηνά Υγεία κ.ά.

Γύρω στον **8^ο αι. π.Χ.** η Ακρόπολη μεταμορφώνεται αποκλειστικά σε ιερό χώρο με κυρίαρχη λατρεία αυτή της θεάς Αθηνάς όπως καταδεικνύουν τα λίγα κατάλοιπα των πλινθόκτιστων ναών της γεωμετρικής εποχής (1100-700 π.Χ.).

Μέσα στον **6^ο αι. π.Χ.** ο λόφος αρχίζει να αντανakλά τη σταδιακή ανάπτυξη και άνθιση της Αθήνας. Νέοι, λίθινοι μνημειακοί ναοί ανεγείρονται στη θέση των προηγούμενων και ο τόπος γεμίζει με

αφιερώνματα των Αθηναίων προς την αγαπημένη τους θεά.

Άλλες λατρείες στην Ακρόπολη
Εκτός από την Αθηνά στην Ακρόπολη λατρεύονταν κι άλλες θεότητες τόσο πάνω στον Βράχο όσο και στις πλαγιές. Μερικές από αυτές ήταν η Άρτεμις Βραυρωνία, η Αφροδίτη, ο Δίας, ο Ποσειδώνας, ο Πάνας, ο Απόλλωνας κ.ά.

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25145>

<https://www.theacropolismuseum.gr/i-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis/ta-iera>

Για την περσική καταστροφή

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges/oi-perses-katastrefoyn-tin-akropoli-tis-athinas-480-ph-binteo>

Περισσότερα για τους ναούς της κλασικής εποχής

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-toy-parthenona>

<https://www.theacropolismuseum.gr/athina-parthenos-oi-epigrafes>

<https://www.theacropolismuseum.gr/o-naos-tis-athinas-nikis>

<https://www.theacropolismuseum.gr/erehtheio>

Η αυγή του **5^{ου} αι. π.Χ.** βρίσκει τους Αθηναίους αντιμέτωπους με τον μεγαλύτερο στρατό της εποχής, αυτόν της Περσικής αυτοκρατορίας. Αμέσως μετά τη νίκη τους στη μάχη του Μαραθώνα, οι Αθηναίοι ξεκινούν την ανέγερση ενός νέου ναού για την θεά Πρόμαχο ή Παρθένο στη θέση του προηγούμενου του 6^{ου} αι. π.Χ., ώστε να ευχαριστήσουν τη θεά για τη βοήθεια που τους προσέφερε στη μάχη.

Δέκα χρόνια αργότερα, το **480 π.Χ.**, ο ημιτελής αυτός ναός όπως και ολόκληρη η αρχαϊκή Ακρόπολη καταστρέφεται από τους Πέρσες όταν καταφτάνουν για δεύτερη φορά εναντίον των ελληνικών πόλεων-κρατών. Παρά την καταστροφή της Ακρόπολης οι περσικοί πόλεμοι αποτελούν την καμπή εκείνη της ιστορίας που μετέτρεψε την Αθήνα σε ηγέτιδα δύναμη του Αιγαίου και της δηλιακής συμμαχίας. Έτσι, **33 χρόνια μετά** οι Αθηναίοι υπό την ηγεσία του Περικλή ξεκινούν την οικοδόμηση νέων και πιο μεγαλόπρεπων ναών που θα αντικαταστήσουν τους κατεστραμμένους αρχαϊκούς αλλά και θα προβάλλουν παντού το μεγαλείο και τη δύναμη της Αθηναϊκής δημοκρατίας. Σπουδαίοι ναοί όπως ο Παρθενώνας, το Ερέχθειο, ο Ναός της Αθηνάς Νίκης κατασκευάζονται στο β' μισό του 5^{ου} αι. π.Χ.

Οι κάτοικοι της Αθήνας ανεβαίνουν στην Ακρόπολη για να πάρουν μέρος στις μεγάλες γιορτές προς τιμή της θεάς Αθηνάς αλλά και να της προσφέρουν δώρα, άλλοτε μικρά από φθηνά υλικά και άλλοτε πανάκριβα όπως τα μαρμάρινα αγάλματα. Σκοπός τους είναι είτε να την παρακαλέσουν να σταθεί δίπλα τους σε δύσκολες στιγμές, είτε να την ευχαριστήσουν για τη βοήθεια που τους έδωσε όταν τη ζήτησαν.

Εκτός από τα μεγάλα ιερά της Αθηνάς πάνω στην Ακρόπολη ιδρύονται, ανάμεσα σε άλλα στη νότια πλαγιά, και δύο πολύ σημαντικά ιερά για τους Αθηναίους που προορίζονται για άλλους

θεούς. Πρόκειται για το ιερό του Ασκληπιού, που λειτουργεί και ως θεραπευτήριο, και για το ιερό και

το θέατρο του Διονύσου, όπου διαδραματίζονται οι δραματικοί αγώνες κατά τη διάρκεια των μεγάλων Διονυσίων.

Μετά την εποχή του Περικλή η Ακρόπολη παραμένει το σημαντικότερο ιερό της πόλης πάντα αφιερωμένο στη θεά Αθηνά, μέχρι την επικράτηση του χριστιανισμού. Στις **αρχές του 6^{ου} αι. μ.Χ.** ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε εκκλησία. Οι περιπέτειες της Ακρόπολης συνεχίζονται όταν τον **13^ο αι.** μετά τη τέταρτη Σταυροφορία οι Φράγκοι καταλαμβάνουν την Αθήνα, μετατρέπουν τον Παρθενώνα σε καθολική εκκλησία και προσαρμόζουν τα υπόλοιπα κτήρια σε παλάτια. Κατά την Οθωμανική κυριαρχία (**1456-1833**) στην Ακρόπολη εγκαθίσταται η Οθωμανική φρουρά και ο Παρθενώνας μετατρέπεται σε τζαμί.

Το **1687** αποτέλεσε μια καθοριστική στιγμή για την αλλαγή της όψης του βράχου της Ακρόπολης. Την περίοδο του Βενετοτουρκικού πολέμου ο στρατός των Βενετών με στρατηγό τον Μοροζίνι πολιορκεί την Ακρόπολη. Κατά τη διάρκεια της πολιορκίας οι Βενετοί στρέφουν τα κανόνια τους προς τον Παρθενώνα και τον βομβαρδίζουν. Καθώς οι

Οθωμανοί είχαν αποθηκεύσει το μπαρούτι τους μέσα στον ναό, το πλήγμα που επιφέρουν οι

κανονιοβολισμοί του Μοροζίνι είναι μοιραίο! Όταν η εκρηκτική ύλη σκάει καταστρέφεται το μεγαλύτερο μέρος του ναού. Οι Βενετοί καταφέρνουν να επικρατήσουν για ένα χρόνο στην Αθήνα κι έπειτα η πόλη και η Ακρόπολη ανακαταλαμβάνεται από τους Οθωμανούς.

Εκείνη την εποχή ξεκινά και η απομάκρυνση τμημάτων της διακόσμησης του Παρθενώνα σε χώρες της Ευρώπης. Μετά την έκρηξη, πολλά θραύσματα από τον Παρθενώνα διασκορπίζονται πάνω και γύρω από τον βράχο δίνοντας τη δυνατότητα στους μισθοφόρους

του Μοροζίνι να συλλέξουν τμήματα αρχαίων γλυπτών και να τα μεταφέρουν στις ιδιωτικές τους συλλογές σε διάφορα σημεία της Ευρώπης. Η απόσπαση αρχαιοτήτων από την Ακρόπολη συνεχίζεται

Περισσότερα για την ιστορία της Ακρόπολης και των μνημείων της :

<https://www.theacropolismuseum.gr/polythesikes-efarmoges/hronologio-diadristiki-efarmogi>

<https://www.acropolismuseumkids.gr/videio/8-mia-parakseni-volta-stin-akropoli.html>

http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2384

και τους επόμενους αιώνες με αποκορύφωμα τη βίαιη απομάκρυνση του μισού σωζόμενου γλυπτού διακόσμου του Παρθενώνα από το συνεργείο του

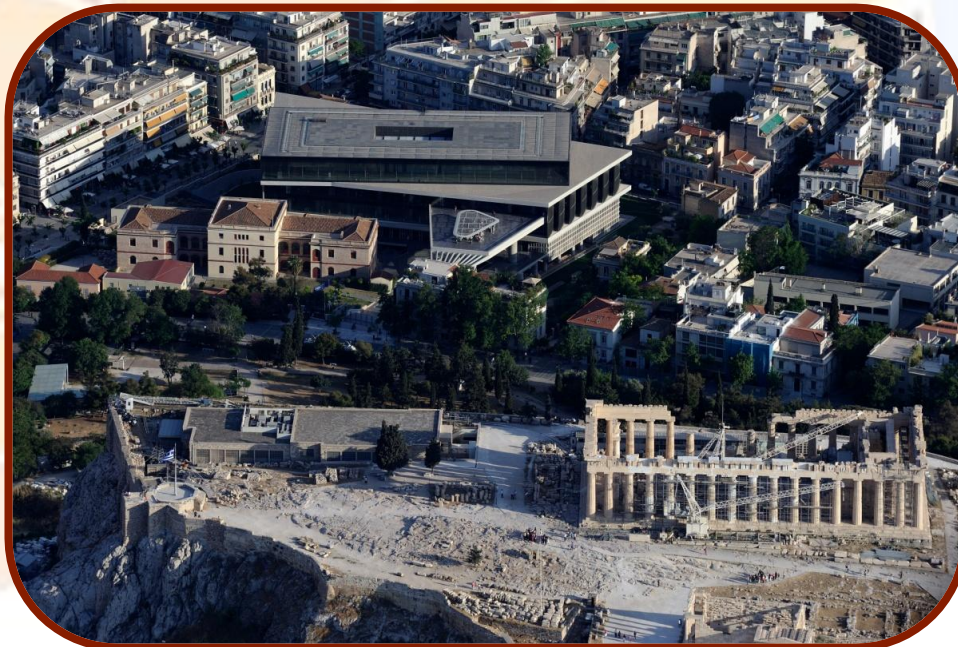
Για τις περιπέτειες του Παρθενώνα

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25141>

Thomas Bruce, Λόρδου του Έλγιν στις **αρχές του 19ου αιώνα**.

Σήμερα η Ακρόπολη αποτελεί παγκόσμιο μνημείο πολιτισμικής κληρονομιάς αναγνωρισμένο από την Unesco. Τα μνημεία της συντηρούνται και αναστηλώνονται με βάση τις συστηματικές μελέτες που γίνονται από αρχαιολόγους, αρχιτέκτονες και συντηρητές και με τη χρήση των κατάλληλων υλικών που προασπίζουν τη διατήρηση και ανάδειξη τους.

Το Μουσείο Ακρόπολης

Το Μουσείο Ακρόπολης άνοιξε τις πύλες του για το κοινό το καλοκαίρι του **2009**. Πρόκειται για ένα αρχαιολογικό μουσείο με θεματικό χαρακτήρα, δηλαδή όλες οι συλλογές του προέρχονται από έναν μόνο χώρο: την αθηναϊκή Ακρόπολη και τις πλαγιές της. Αντικατέστησε το παλιό μουσείο, που θεμελιώθηκε στον Ιερό Βράχο το **1865**, το οποίο δεν μπορούσε να ανταποκριθεί εκθεσιακά στον όγκο των ευρημάτων από τις ανασκαφές του **19^{ου} αι.** στην Ακρόπολη, στο πλήθος των αρχιτεκτονικών γλυπτών που απομακρύνθηκαν από τα αρχαία μνημεία για να προστατευτούν από την ατμοσφαιρική ρύπανση, αλλά και στον διαρκώς αυξανόμενο αριθμό επισκεπτών.

Περισσότερα για το Μουσείο Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/i-istoria-toy-moyseiou>

<https://www.theacropolismuseum.gr/ktirio-toy-moyseiou>

<https://www.theacropolismuseum.gr/eikoniki-periigisi-sto-moyseio-akropolis>

Το αρχιτεκτονικό σχέδιο του νέου κτηρίου βασίστηκε στη μελέτη των Bernard Tschumi και Μιχάλη Φωτιάδη που κέρδισαν τον τέταρτο σε σειρά αρχιτεκτονικό διαγωνισμό που πραγματοποιήθηκε το **2000**. Η επιλογή της θέσης αλλά και ο σχεδιασμός του κτηρίου υπαγορεύτηκαν από την ανάγκη οπτικής επαφής με τον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης που βρίσκεται σε απόσταση μόλις 300 μέτρων, την ανάγκη πλήρους ανάπτυξης των αρχιτεκτονικών γλυπτών, κυρίως του Παρθενώνα αλλά και την ανάγκη διατήρησης και ενσωμάτωσης

στην αρχιτεκτονική του κτηρίου του τμήματος της αρχαίας πόλης που αποκαλύφθηκε στον χώρο κατασκευής του.

Οι εκθεσιακοί χώροι αναπτύσσονται σε τρεις ορόφους του Μουσείου, ενώ ένας ακόμη απλώνεται στη βάση του:

1. πρώτος εκθεσιακός χώρος

Ο πρώτος εκθεσιακός χώρος του Μουσείου βρίσκεται στο ισόγειο και περιλαμβάνει ευρήματα από τις πλαγιές (κλιτύες) της Ακρόπολης. Το δάπεδο της αίθουσας είναι γυάλινο και επιτρέπει τη θέαση της αρχαίας γειτονιάς στη βάση του Μουσείου ενώ η ανηφορική του κλίση παραπέμπει στην ανάβαση στον βράχο της Ακρόπολης.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiako-horoi/i-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesa/eikoniki-periigisi-stin-aithoysa-ton-klityon-tis-akropolis>

2. δεύτερος εκθεσιακός χώρος

Ο δεύτερος εκθεσιακός χώρος βρίσκεται στον πρώτο όροφο όπου ο επισκέπτης παρακολουθεί σε κυκλική πορεία, την ιστορία της κορυφής της Ακρόπολης από το 1400 π.Χ. έως τον 7^ο αι μ.Χ.

Στην κορυφή του κλιμακοστασίου που οδηγεί στον όροφο δεσπόζουν τα γλυπτά του Εκατομπέδου, του πρώτου μνημειακού ναού που οικοδομήθηκε στην Ακρόπολη, το 566 π.Χ.

Ωστόσο η περιήγηση ξεκινά από τα αριστερά των γλυπτών, όπου μέσα σε προθήκες παρουσιάζονται αντικείμενα που συνδέονται με το απώτερο παρελθόν της Ακρόπολης.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-akropoli-stis-arhes-tis-istorias-tis>

Στην νότια πλευρά του ορόφου ανοίγεται η **αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης**. Πρόκειται για μια ευρύχωρη ολόφωτη αίθουσα, όπου εκτίθενται αρχιτεκτονικά γλυπτά και αφιερώματα από την Ακρόπολη του 6^{ου} και των αρχών του 5^{ου} αι. π.Χ. Το φυσικό φως που εισέρχεται από τα μεγάλα υαλοστάσια και τους φεγγίτες της οροφής δημιουργεί την αίσθηση του υπαίθριου χώρου και παραπέμπει στους εξωτερικούς χώρους του ιερού της Ακρόπολης, όπου ήταν στημένα τα γλυπτά στην αρχαιότητα.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-tis-arhaikis-akropolis>

Στη δυτική πλευρά του πρώτου ορόφου παρουσιάζονται αρχιτεκτονικά γλυπτά και μέλη από μνημεία που συμπεριλαμβάνονται στο οικοδομικό πρόγραμμα που σχεδίασε ο Περικλής τον 5^ο αι. π.Χ. για την Ακρόπολη, δηλαδή από τα **Προπύλαια**, τη μνημειακή είσοδο στην Ακρόπολη, τον **ναό της Αθηνάς Νίκης** και το **Ερέχθειο**.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/ta-alla-mnimeia-toy-programmatos-toy-perikli>

Συνεχίζοντας στη βόρεια πλευρά του ίδιου ορόφου ο επισκέπτης μέσα από αφιερώματα, αναθηματικές βάσεις, μαρμάρινα πορτρέτα και επιγραφές παρακολουθεί την ιστορική διαδρομή της Ακρόπολης από τον 5ο αι. π.Χ. έως και το τέλος της αρχαιότητας.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/apo-ton-5o-ai-ph-mehri-telos-tis-arhaiotitas>

3. τρίτος εκθεσιακός χώρος

Περνώντας από τον δεύτερο όροφο που φιλοξενεί χώρους αναψυχής και άλλες υπηρεσίες, ο επισκέπτης φτάνει στον τρίτο όροφο του Μουσείου, τον τρίτο εκθεσιακό χώρο, ο οποίος έχει διαμορφωθεί ειδικά για να υποδεχθεί τα γλυπτά του Παρθενώνα. Το **αίθριο** και η **Αίθουσα του Παρθενώνα** ακολουθούν τον προσανατολισμό και τις διαστάσεις του ίδιου του ναού. Στους εξωτερικούς τοίχους του κεντρικού κτιστού

πυρήνα έχουν ενσωματωθεί οι ανάγλυφοι λίθοι της ζωφόρου, στη ίδια θέση με αυτή που είχαν στο μνημείο αλλά σε χαμηλότερο ύψος για καλύτερη θέαση. Ανάμεσα στις μεταλλικές κολώνες της αίθουσας, που έχουν τον αριθμό των κιόνων του Παρθενώνα, είναι αναρτημένες, ανά ζεύγη, οι μετόπες, ενώ οι μορφές των δύο αετωμάτων, τοποθετημένες σε βάθρα σε αντίστοιχες πλευρές με εκείνες του ναού, είναι ορατές από όλες τις πλευρές. Η έκθεση συνδυάζει τα αυθεντικά μαρμάρινα γλυπτά με τα γύψινα αντίγραφα αυτών που βρίσκονται στο Βρετανικό Μουσείο ή σε άλλα μουσεία του εξωτερικού. Το **υαλοστάσιο** που περιβάλλει την Αίθουσα εξασφαλίζει φυσικό φωτισμό και άμεση οπτική επαφή των γλυπτών με το μνημείο από το οποίο προέρχονται αλλά και τη σύγχρονη πόλη, μέρος της οποίας είναι το Μουσείο Ακρόπολης.

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-aithoysa-toy-parthenona>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesa/eikoniki-periigisi-stin-aithoysa-toy-parthenona>

4. τέταρτος εκθεσιακός χώρος

Στη βάση του Μουσείου εκτείνονται τα ερείπια της αρχαίας αθηναϊκής συνοικίας που έφερε στο φως η **αρχαιολογική ανασκαφή** που προηγήθηκε της κατασκευής του.

Η ανασκαφή, που άνοιξε στο κοινό τον Ιούνιο του 2019, προσφέρει στους επισκέπτες τη δυνατότητα να γνωρίσουν από κοντά μία γειτονιά που φιλοξένησε τη ζωή και τις δραστηριότητες του ανθρώπου από την 4η χιλιετία π.Χ. έως και τον 12ο αι. μ.Χ. Δρόμοι, σπίτια, λουτρά, εργαστήρια και τάφοι συνθέτουν μια περίπλοκη εικόνα αρχαιολογικών καταλοίπων, με καλύτερα διατηρημένα αυτά της ύστερης αρχαιότητας.

Η εμπειρία του επισκέπτη ολοκληρώνεται στο μικρό «Μουσείο της Ανασκαφής», που εγκαινιάστηκε τον Ιούνιο του 2024. Οργανωμένο στις νότιες παρυφές της ανασκαφής, παρουσιάζει μέρος των αντικειμένων που άφησαν πίσω τους οι άνθρωποι που γεννήθηκαν, έζησαν, εργάστηκαν και δημιούργησαν στη γωνιά αυτή της αρχαίας Αθήνας.

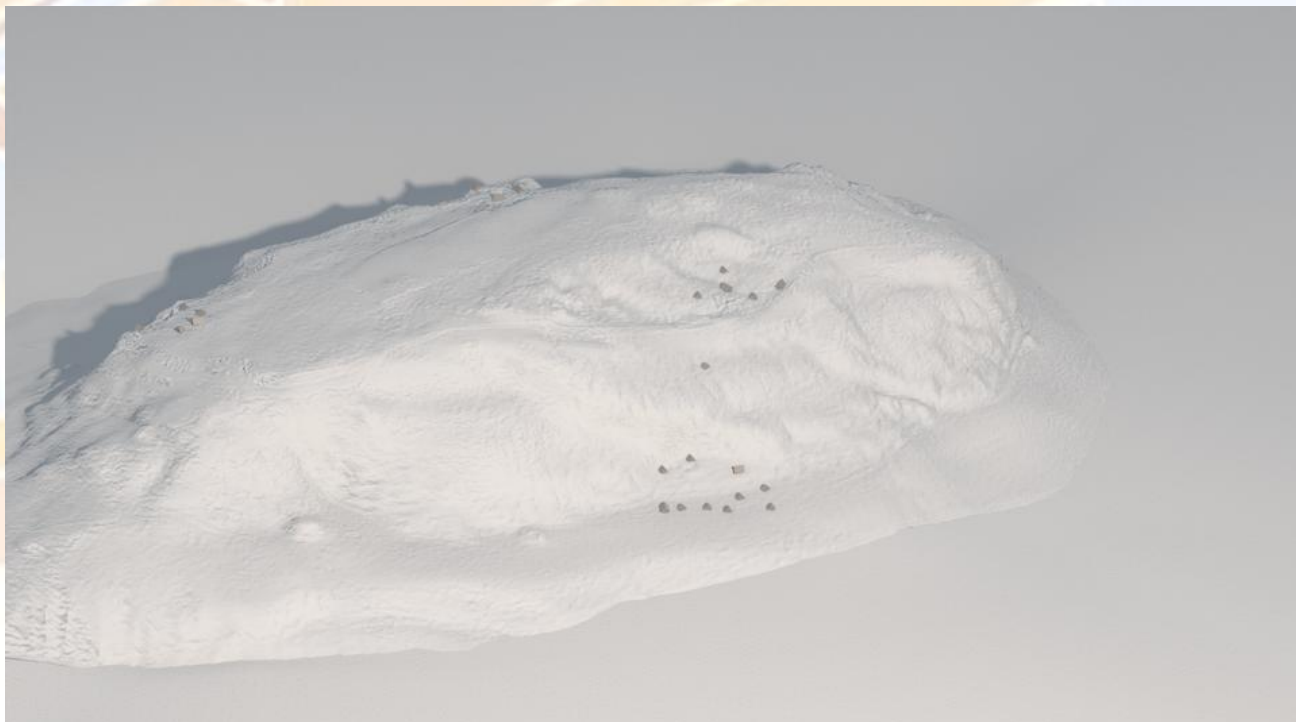
Περισσότερα για την ανασκαφή του Μουσείου Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/ekthesiakoi-horoi/i-arhaiologiki-anaskafi>

<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25147>

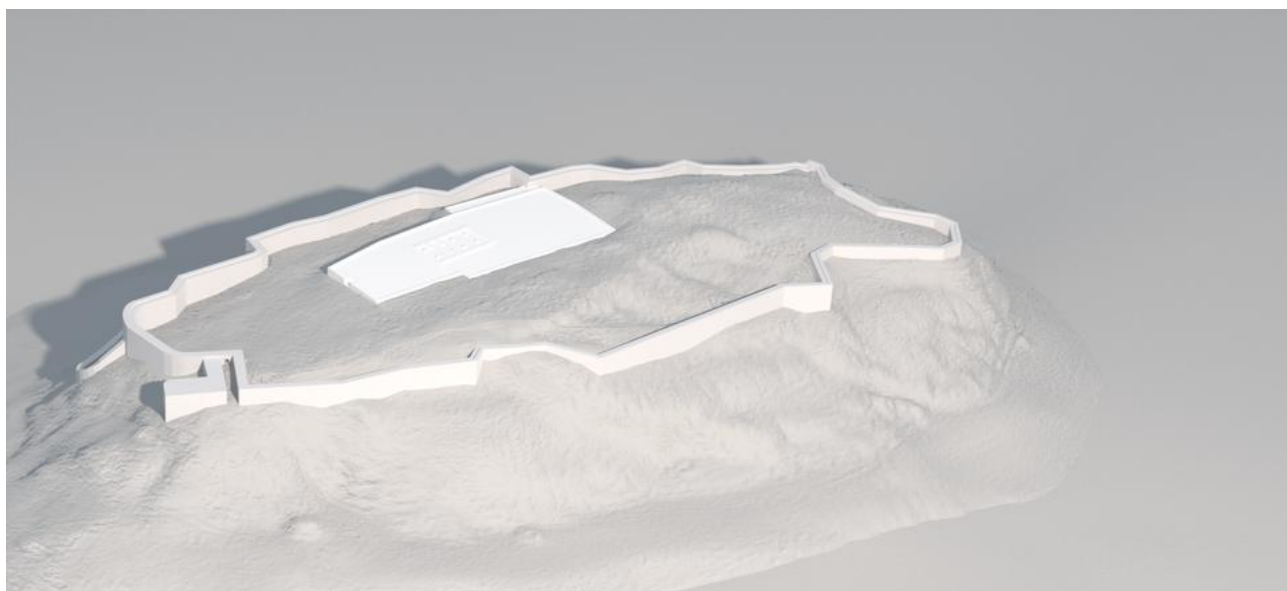
<https://www.theacropolismuseum.gr/node/25146>

Εποπτικό υλικό

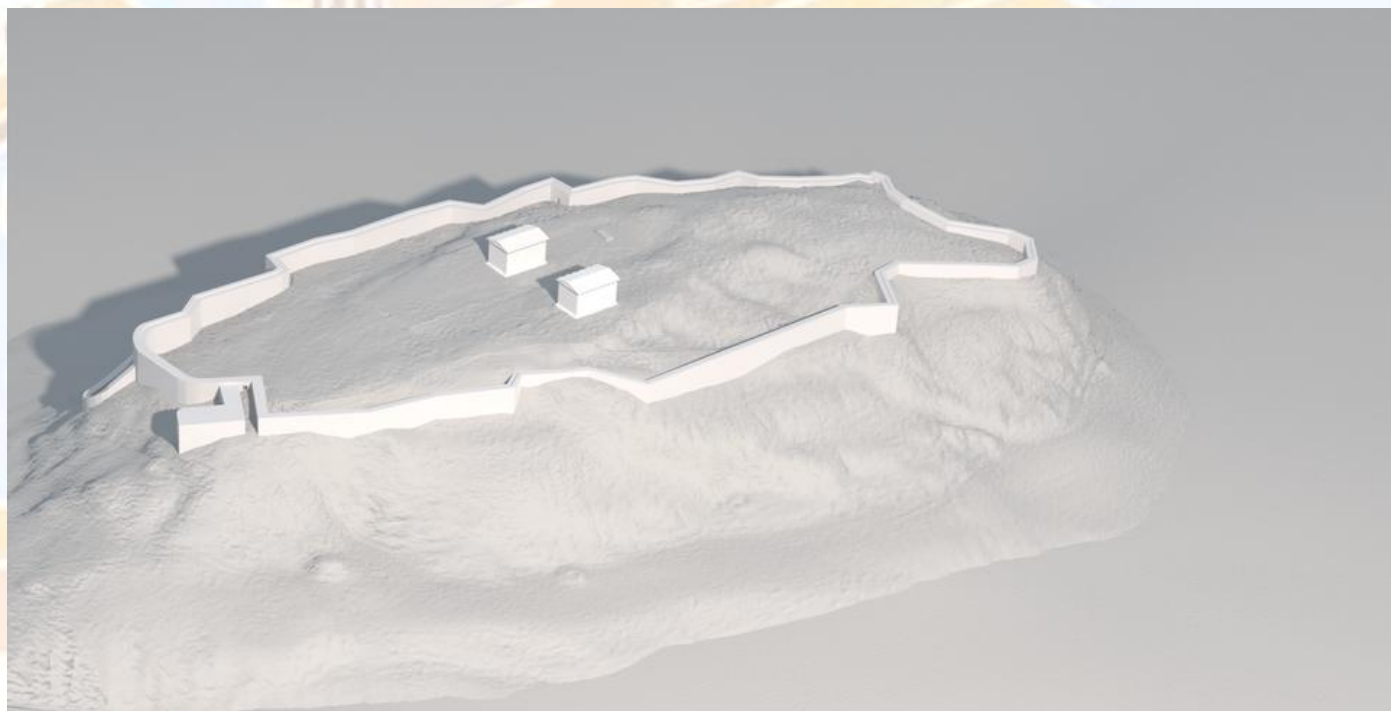
Ψηφιακή αναπαράσταση της Νεολιθικής Ακρόπολης (4000-3200 π.Χ.)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/-3551/-3548>

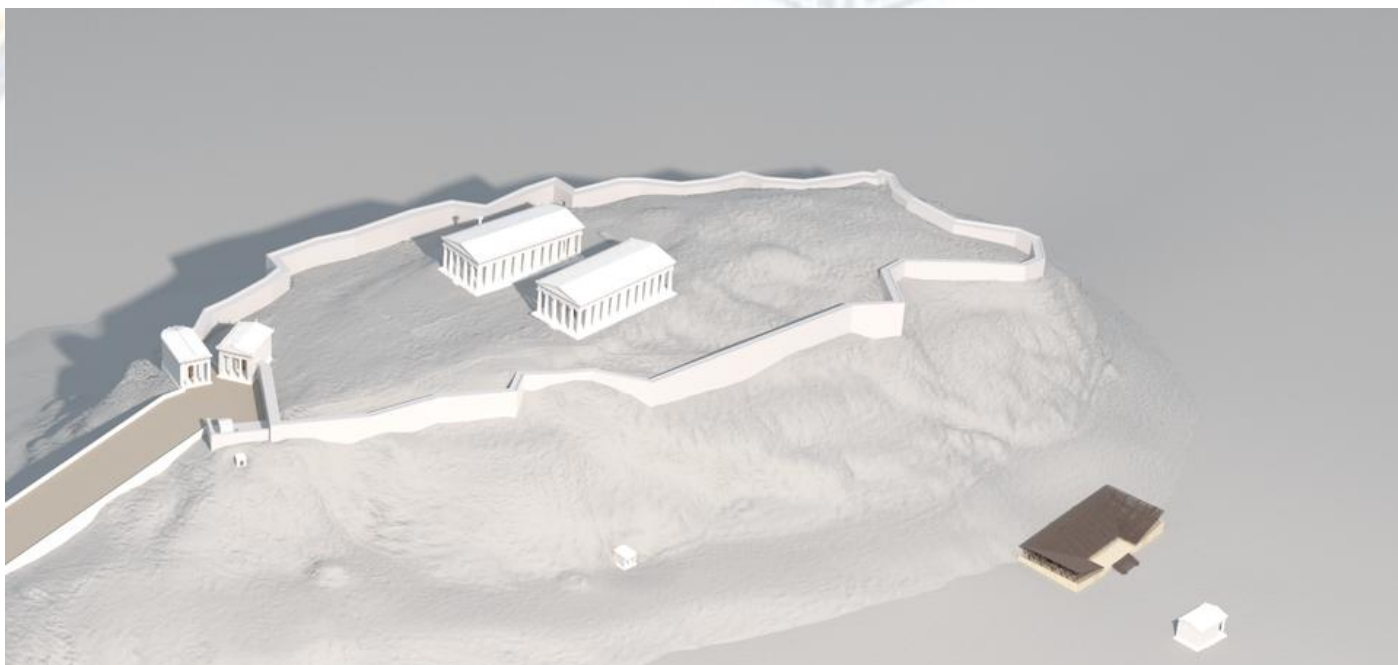
Ψηφιακή αναπαράσταση της Μυκηναϊκής Ακρόπολης (περίπου 13^{ος} αιώνας π.Χ.)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/-1278/-1253>

Ψηφιακή αναπαράσταση της Γεωμετρικής Ακρόπολης (8^{ος} αιώνας π.Χ.)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/-753/-747>

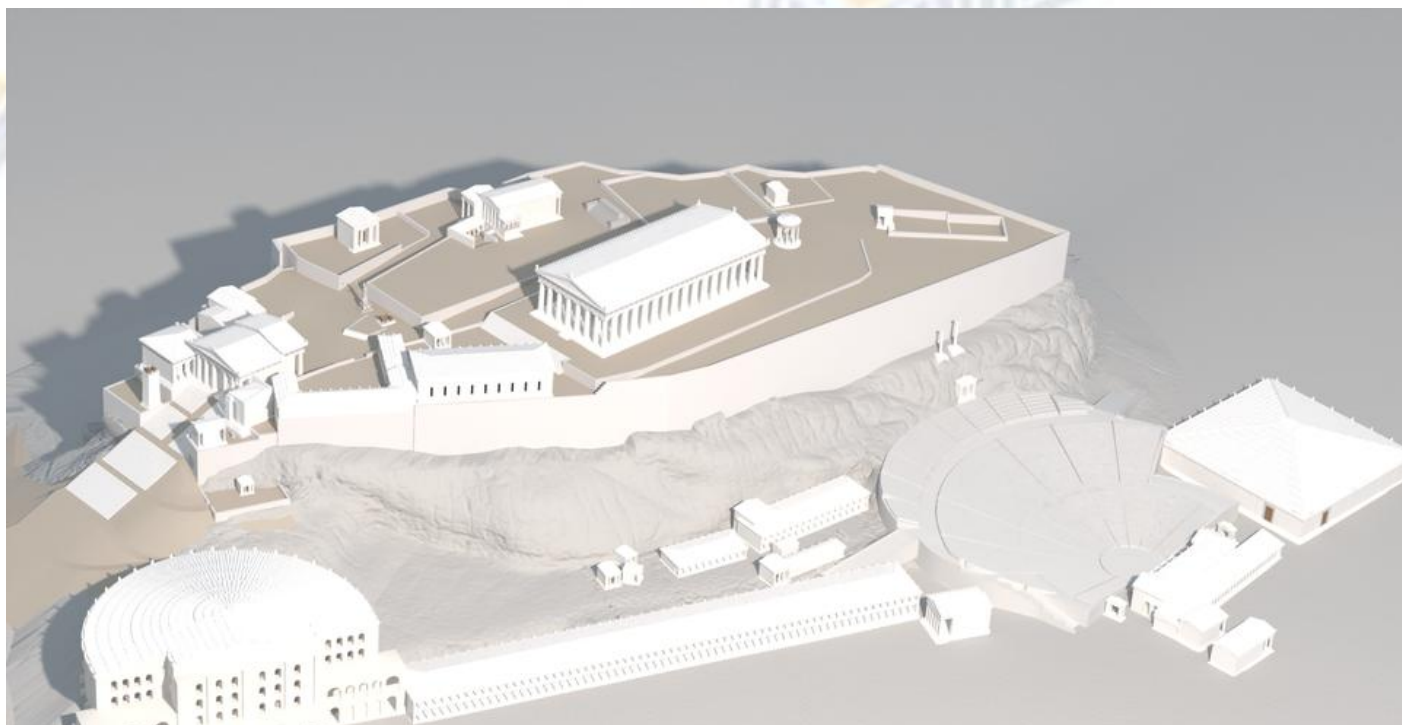
Ψηφιακή αναπαράσταση της Αρχαϊκής Ακρόπολης (6^{ος} αιώνας π.Χ.)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/-573/-569>

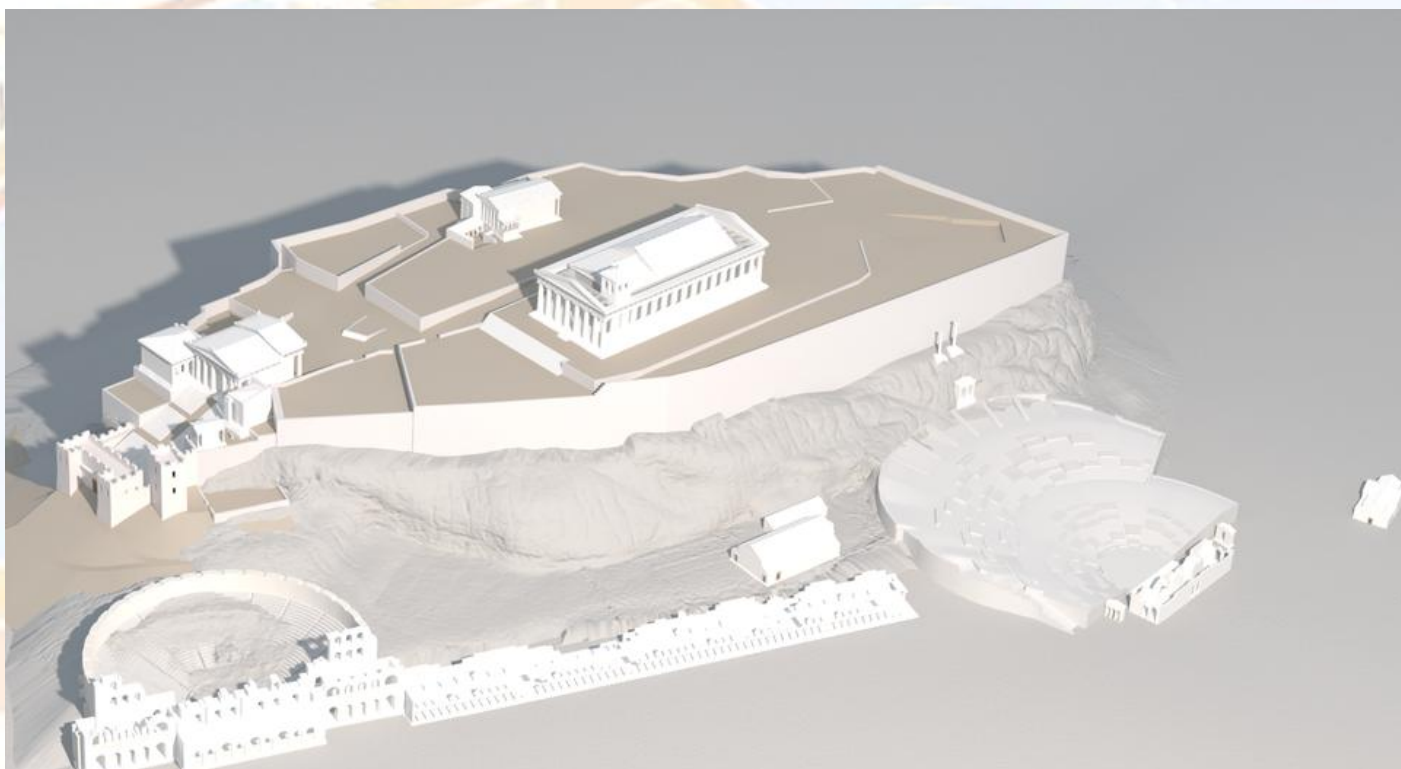
Ψηφιακή αναπαράσταση της Κλασικής Ακρόπολης (5^{ος} αιώνας π.Χ.)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/-451/-448>

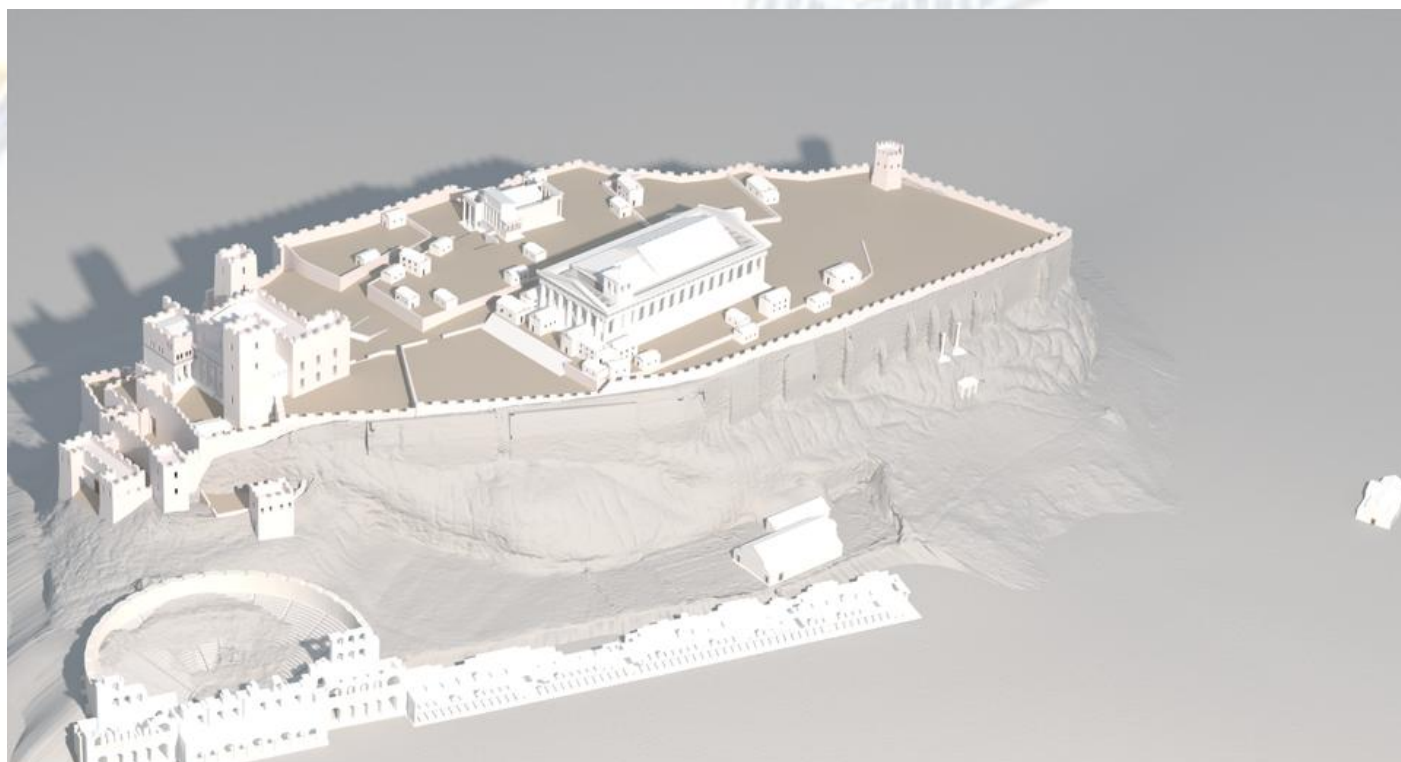
Ψηφιακή αναπαράσταση της Ρωμαϊκής Ακρόπολης (1^{ος} π.Χ. - 2^{ος} μ.Χ.)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/2/90>

Ψηφιακή αναπαράσταση της Βυζαντινής Ακρόπολης (6^{ος} αιώνας μ.Χ.)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/580/1204>

Ψηφιακή αναπαράσταση της Ακρόπολης κατά τη διάρκεια της Φραγκοκρατίας (13^{ος} αιώνας)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/1204/1456>

Ψηφιακή αναπαράσταση της Ακρόπολης στα Οθωμανικά χρόνια (1456-1687)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/1455/1460/5e9c4838d131c90a4718d810>

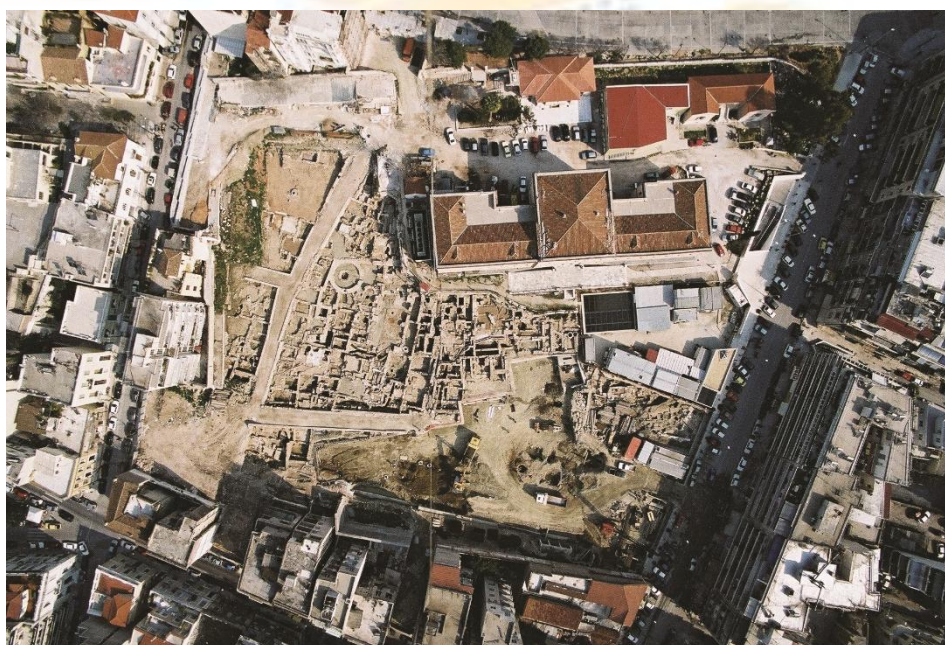

Ψηφιακή αναπαράσταση της Ακρόπολης στα Οθωμανικά χρόνια (1687-1833)

<https://xronologio.theacropolismuseum.gr/el/1686/1689/5d973e64d131c90a4718d75c>

Η σύγχρονη Ακρόπολη όπου διακρίνεται και το παλιό Μουσείο στα ανατολικά του Παρθενώνα

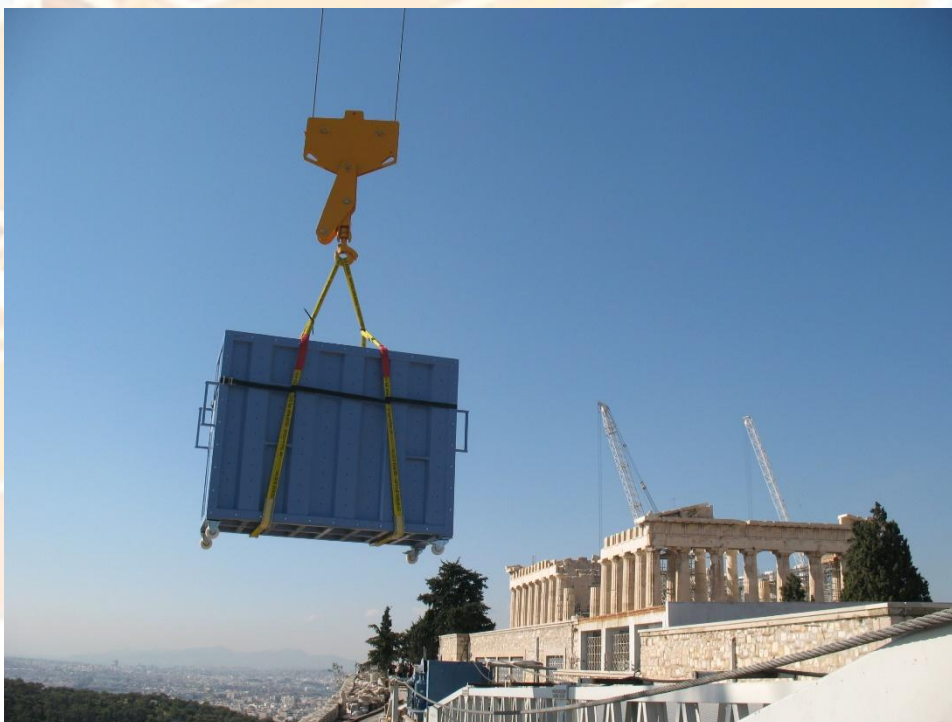
Η αρχαιολογική ανασκαφή που προηγήθηκε πριν την κατασκευή του νέου Μουσείου Ακρόπολης

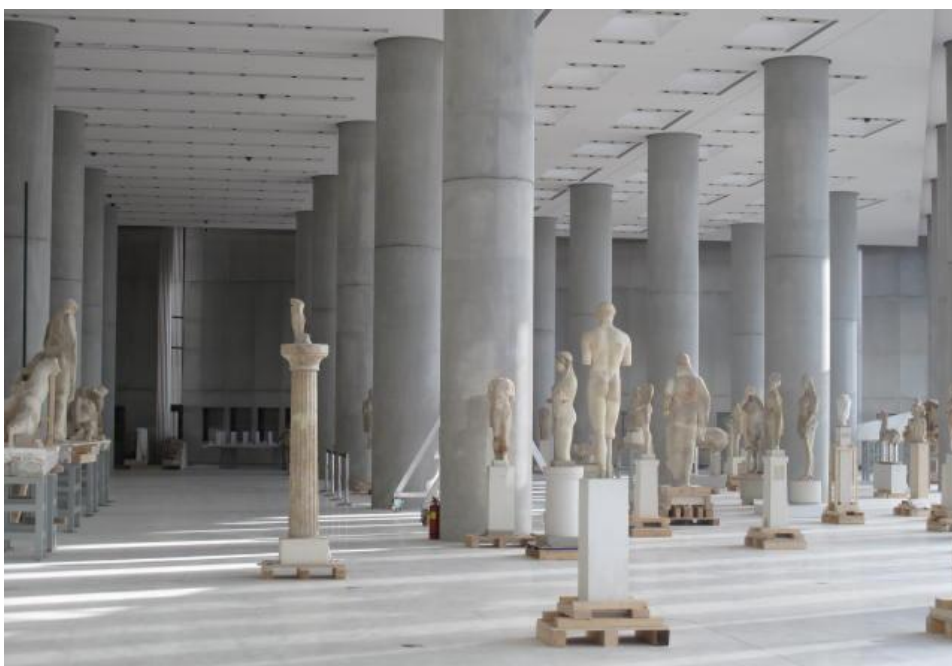
Το νέο Μουσείο της Ακρόπολης. Διακρίνεται ο λόφος της Ακρόπολης στο βάθος

Η προετοιμασία για τη μεταφορά των γλυπτών από το παλιό στο νέο Μουσείο της Ακρόπολης

Η «μεταφορά του αιώνα»

Το στήσιμο της έκθεσης στο νέο Μουσείο της Ακρόπολης

Συμπεριφορά στο Μουσείο

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ενημερωνόμαστε πριν από την επίσκεψη

Πριν από τον προγραμματισμό της επίσκεψής σας συμβουλευτείτε τη σχετική σελίδα στον ιστοχώρο του Μουσείου Ακρόπολης (<https://www.theacropolismuseum.gr/mathites-kai-ekpaideytikoi>). Σιγουρευτείτε ότι έχετε επιλέξει το πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στην εκπαιδευτική βαθμίδα των μαθητών σας και λάβετε τις βασικές πληροφορίες για αυτό (ώρες, διάρκεια κ.λπ.).

Ερχόμαστε στο Μουσείο 15' νωρίτερα

Φροντίστε να βρίσκεστε στο Μουσείο τουλάχιστον 15 λεπτά πριν από την προγραμματισμένη ώρα, ώστε το πρόγραμμα να ξεκινήσει εγκαίρως. Λάβετε υπόψη ότι η καθυστέρησή σας πιθανόν να προκαλέσει τροποποίηση του προγράμματος.

Προμηθευόμαστε το ομαδικό μας εισιτήριο

Κατά την άφιξή σας στο Μουσείο μεταβείτε στα Ταμεία για να παραλάβετε τα εισιτήρια σας. Θα πρέπει να αναφέρετε τον κωδικό κράτησης που σας έχει σταλεί και να επιδείξετε τον κατάλογο με τα ονόματα των μαθητών και των συνοδών καθηγητών.

Αφήνουμε στο βεστιάριο τα μεγάλα αντικείμενα

Προς αποφυγή καθυστερήσεων οδηγήστε το συντομότερο την ομάδα σας στο βεστιάριο των ομάδων, στο ισόγειο του Μουσείου, για να παραδώσει σακίδια πλάτης, μεγάλες τσάντες και πανωφόρια.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Φωτογραφίζουμε όπου επιτρέπεται

Η φωτογράφιση χωρίς φλας επιτρέπεται σε όλους τους χώρους του Μουσείου Ακρόπολης εκτός από την αίθουσα της αρχαϊκής Ακρόπολης στον πρώτο όροφο του Μουσείου.

Δεν αγγίζουμε τα εκθέματα

Τα εκθέματα είναι σπάνια, πολύτιμα και αναντικατάστατα. Εξηγήστε στους μαθητές ότι τα περιεργάζονται, ρωτούν για αυτά αλλά δεν τα αγγίζουν για να μην προκληθεί ζημιά.

Δεν ενοχλούμε τους άλλους επισκέπτες

Εξηγήστε στους μαθητές ότι στο Μουσείο δεν πρέπει να ενοχλούν τους υπόλοιπους επισκέπτες. Μιλούν χαμηλόφωνα, δεν τρέχουν, δεν σπρώχνουν ο ένας τον άλλον και δεν απομακρύνονται από την ομάδα.

Τρώμε και πίνουμε έξω από τους χώρους του Μουσείου Ακρόπολης

Τα παιδιά μπορούν να κολατσίσουν μόνο στους εξωτερικούς χώρους του Μουσείου. Αν το κάνουν πριν από το πρόγραμμα, υπολογίστε σωστά τον χρόνο, ώστε να μην υπάρξει καθυστέρηση.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Η ενασχόληση της σχολικής ομάδας με τη μουσειακή εκπαιδευτική δράση μετά το τέλος της επίσκεψης στο Μουσείο βοηθά να μετατραπεί η μάθηση από νοητική διαδικασία σε ζωντανό βίωμα. Παράλληλα προσφέρει ένα διάλειμμα από την τυπική εκπαίδευση, εγείροντας το ενδιαφέρον των παιδιών και ανοίγει νέους ορίζοντες. Έτσι, ολοκληρώνεται ουσιαστικότερα η μουσειακή εμπειρία και η συμμετοχή στο εκάστοτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Μετά την επίσκεψή σας λοιπόν μπορείτε να επιλέξετε να υλοποιήσετε μέσα στην τάξη κάποιες από τις παρακάτω δράσεις ή οτιδήποτε άλλο θεωρείτε εσείς ότι θα ταίριαζε στην ομάδα των μαθητών σας.

1. **Προβολή της μουσειακής έκθεσης στα ΜΜΕ και στα ΜΚΔ (Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης):** συνεργαστείτε με τους μαθητές και ανακαλύψτε τρόπους προβολής και διαφήμισης της μουσειακής έκθεσης που δημιούργησε η σχολική σας ομάδα κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος στο Μουσείο Ακρόπολης. Πχ. Δημιουργία αφίσας για προβολή στα ΜΜΕ ή ιστορίας και meme στα ΜΚΔ.
2. **Δημιουργία ψηφιακής ξενάγησης:** Οι μαθητές αντλούν πληροφορίες και από την ιστοσελίδα του Μουσείου Ακρόπολης (<https://www.theacropolismuseum.gr/>) για τα αντικείμενα που επέλεξαν για την έκθεσή τους (<https://www.theacropolismuseum.gr/exereynisi-syllogon>) και δημιουργούν ένα μικρό σενάριο ξενάγησης. Στη συνέχεια είτε το ηχογραφούν σε μορφή podcast είτε το βιντεοσκοπούν.
3. **Η τάξη μας γίνεται το Μουσείο της γειτονιάς:** παροτρύνετε τους μαθητές να φωτογραφίσουν μνημεία, αγάλματα, παραδοσιακά κτίρια, εκκλησίες και ό,τι άλλο τους κινεί το ενδιαφέρον από τη γειτονιά τους (πχ. παλιά καφενεία, παραδοσιακές πόρτες κλπ). Συγκεντρώστε τις φωτογραφίες, αποφασίστε ποιες θα μπουν στην «έκθεση» και με ποιο κριτήριο θα οργανωθούν πχ. « Τα μνημεία της γειτονιάς μας», « Παλιά και νέα γειτονιά» κλπ. Κολλήστε τις φωτογραφίες στους τοίχους της τάξης ή σε χαρτόνια, γράψτε λεζάντες και ό,τι άλλα κείμενα επιθυμείτε και δώστε έναν τίτλο για την έκθεσή σας. Εναλλακτικά μπορείτε να δημιουργήσετε μια ψηφιακή έκθεση. Χρήσιμες εφαρμογές θα βρείτε και στις εξής ιστοσελίδες: <https://www.artsteps.com/>, <https://exhibit.com/>, <https://www.shapespark.com/> . Μόλις ολοκληρώσετε την έκθεσή σας, προσκαλέστε τους μαθητές άλλων τάξεων ή τους γονείς των μαθητών για να την παρουσιάσετε.

Σημείωση: Επιθυμώντας η μουσειακή εμπειρία των σχολικών ομάδων και η επικοινωνία Μουσείου - Σχολείου να μην περιορίζεται στη μεμονωμένη επίσκεψη, θα ήταν χαρά μας εάν μοιραζόσασταν μαζί μας τις όποιες δραστηριότητες πραγματοποιήσατε με αφορμή το πρόγραμμα και μετά από αυτό αλλά και τυχόν προβληματισμούς σας σχετικά με το παρόν υλικό στην ηλεκτρονική διεύθυνση learning@theacropolismuseum.gr .

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Για την Ακρόπολη

- Βαλαβάνης, Π. (2013) *Η Ακρόπολη μέσα από το Μουσείο της*. Αθήνα: Καπόν.
- Βλασσοπούλου, Χ. (2008) *Η Ακρόπολη των Αθηνών τα Μνημεία και το Μουσείο*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού.
- Μπρούσκαρη, Μ. (2000) *Τα μνημεία της Ακρόπολης*. Αθήνα: Υπουργείο Πολιτισμού. Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων.
- Χωρέμη – Σπετσιέρη, Α. (2010) *Ακρόπολη*. Αθήνα: Μίλητος.

Για το Μουσείο Ακρόπολης

- Ελευθεράτου Σ. (2020) *Μουσείο Ακρόπολης, Η ανασκαφή*. Αθήνα εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.
- Παντερμαλής Δ., Ελευθεράτου Σ., Βλασσοπούλου Χ. (2013) *Μουσείο Ακρόπολης, Οδηγός*. Εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.
- Παντερμαλής Δ., Μάντης, Α. Χωρέμη Ά. (2009) *Μουσείο Ακρόπολης, Σύντομος Οδηγός*. Εκδ. Μουσείου Ακρόπολης.
- Tschumi B. (Ed.) (2009) *Το νέο Μουσείο της Ακρόπολης*. Αθήνα: ΟΑΝΜΑ, ΑΚΤΩΡ Α.Τ.Ε.

Για τη μάθηση στο Μουσείο

- Βέμη, Μπ. & Νάκου, Ει. (Επιμ.) (2010) *Μουσεία και Εκπαίδευση*. Αθήνα: Νήσος.
- Καλεσοπούλου Δ. (Επιμ.) (2011) *Παιδί και εκπαίδευση στο μουσείο: Θεωρητικές αφετηρίες, παιδαγωγικές πρακτικές*. Αθήνα: Πατάκης.
- Κόκκινος Γ. & Νάκου Ει. (Επιμ.) (2006) *Προσεγγίζοντας την ιστορική εκπαίδευση στις αρχές του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Νάκου, Ει. (2001) *Μουσεία: εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός. Από τη σκοπιά της θεωρίας του υλικού πολιτισμού, της μουσειολογίας και της μουσειοπαιδαγωγικής*. Αθήνα: Νήσος.
- Νάκου, Ει. (2009) *Μουσεία, ιστορίες και Ιστορία*. Αθήνα: Νήσος.
- Νικονάνου Ν. & Κασβίκης Κ. (Επιμ.) (2008) *Εκπαιδευτικά ταξίδια στο χρόνο*. Αθήνα: Πατάκης.
- Νικονάνου Ν. (2010) *Μουσειοπαιδαγωγική: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Πατάκης.
- Νικονάνου Ν. (Επιμ.) (2015) *Μουσεία και μαθησιακή εμπειρία στον 21ο αιώνα*. Ηλεκτρονική δημοσίευση. Ανάκτηση 14.03.2024 από: <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/712>.

Μουσείο Ακρόπολης
Διεύθυνση Συλλογών και Εκθέσεων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Χρήσιμοι σύνδεσμοι

Μουσείο Ακρόπολης:

<https://www.theacropolismuseum.gr/apothetirio-ekpaideytikoy-periehomenoy>

<https://www.theacropolismuseum.gr/polymesikes-efarmoges>

Αρχαιολογία της πόλης των Αθηνών:

<https://archaeologia.eie.gr/archaeologia/gr/index.aspx>